

OPDRACHT 3.6

Doe alle oefeningen van Dmi7 ook voor Ebmi7.

OPDRACHT 3.7

Improviseer over het hele akkoordenschema. Probeer zinnen van twee of vier maten te spelen.

OPDRACHT 3.8

Improviseer nog eens over beide akkoorden los. Maak gebruik van het basisritme van de viermatenfrasering. Dwing jezelf het ritme eerst letterlijk te spelen. Desnoods speel je steeds dezelfde noot. Ga er pas mee variëren als je dit uit het hoofd kunt. Laat een noot weg, begin met een opmaat of gebruik andere ritmes. Blijf in je hoofd het basisritme horen terwijl je varieert. Als je gaat afdwalen, leid jezelf dan terug. Eventueel kun je jezelf opnemen om achteraf te beoordelen. Ook kun je eerst een aantal varianten opschrijven op muziekpapier.

Vind je het lastig om in zinnetjes van vier maten te denken? In mijn boek 'improviseren doe je zo!' leer je in detail hoe je de viermatenfrasering kunt toepassen bij alle mogelijke grooves.

Hoofdstuk 4

Little sunflower

Leerdoelen

- *Basisakkoord majeur 7*
- *Majeurladder*
- *Bebopladder*
- *Chromatische basislick voor majeur*

Little sunflower

Freddie Hubbard

1 **A** Dm⁷

5

9 **B** Dm⁷

13

17 **C** E^bmaj⁷

21 Dmaj⁷

25 **D** E^bmaj⁷

29 Dmaj⁷

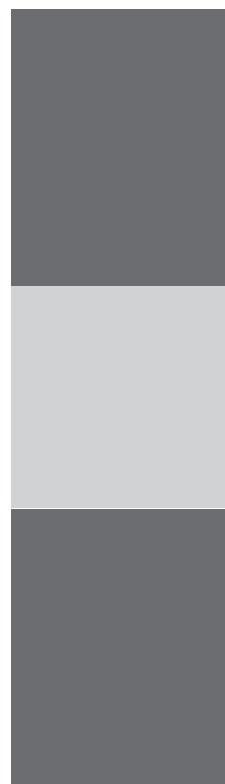
33 Dm⁷

37

In dit hoofdstuk bekijk je de modale compositie *Little sunflower* van jazztrompettist Freddie Hubbard (1938-2008), waarin de modi verschillende lengtes hebben. Naast het inmiddels bekende mineur 7 akkoord komt het tweede basisakkoord voor. Om te bepalen welk toonmateriaal je het beste kunt gebruiken, maak je eerst weer een analyse aan de hand van de bladmuziek.

Analyse

Er staat net als bij *So What* één mol aan de sleutel. Omdat het akkoord Dmi7 en de noot D aan het eind voorkomen, is de conclusie dat *Little sunflower* in de toonsoort D-mineur staat. De vorm is AABBA, waarbij de A-sectie alleen het akkoord Dmi7 heeft en acht maten duurt. De twee B-secties duren ook ieder acht maten, met afwisselend de majeure 7 akkoorden EbMaj7 en DMaj7.

7 Het majeur 7 akkoord is nieuw. De 'bouwformule' voor dit tweede basisakkoord is:

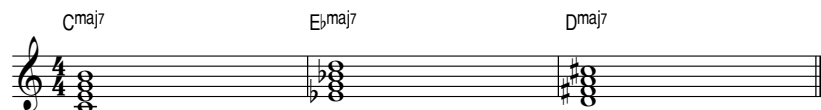
grote tert + kleine tert + grote tert = majeur 7 akkoord

5 Vanuit de grondtoon gerekend heb je achtereenvolgens een grote tert, een reine kwint en een groot septiem. Vanwege de grote tert en het grote septiem noemen we dit akkoord het 'majeur 7 akkoord'. Met grondtoon C bestaat het arpeggio uit C, E, G en B. Dit akkoord wordt genoteerd als Cmaj7, CM7, CΔ, of CΔ7.

3 Je kunt het majeur 7 akkoord weergeven als een grote etage op de begane grond, daarop een kleine etage en ten slotte weer een grote etage erbovenop. Hiernaast zie je een visuele weergave van het akkoord. Natuurlijk gaat het er bij het improviseren vooral om hoe het akkoord klinkt. In het online werkboek kun je dit akkoord beluisteren.

1

In *Little sunflower* kom je de majeure 7 akkoorden EbMaj7 en DMaj7 tegen. Als je de bouwformule kent, dan kun je uitrekenen dat EbMaj7 bestaat uit grondtoon Eb, terts G, kwint Bb en septiem D. Het akkoord DMaj7 bestaat uit grondtoon D, terts F#, kwint, A en septiem C#.

Afbeelding 4.1 CMaj7, EbMaj7 en DMaj7

De eerste manier

De eerste manier om meer grip te krijgen bij het improviseren over akkoorden is toonladders gebruiken. Het toonmateriaal dat je het beste kunt gebruiken op de modale A secties is weer D mineur dorisch, net als bij *So What*. Ook de melodie van *Little sunflower* maakt gebruik van de dorische ladder, want de Bb in de melodie is steeds hersteld. Verder kun je op het akkoord EbMaj7 het beste het toonmateriaal van Eb majeure gebruiken, met 3 mollen.

Afbeelding 4.2 EbMaj7 en toonladder Eb-majeur

De majeure ladder heeft als avoid note de vierde toon. In dit geval is dat Ab. Dat komt omdat deze wringt met de terts van het akkoord, G. Als je per ongeluk toch op deze vierde toon uitkomt, dan kun je het gelukkig heel eenvoudig verbeteren door snel op te lossen naar de terts. Probeer het maar eens uit. Eigenlijk bestaan er dus geen foute noten als je improviseert.

Bebopladder

De majeure ladder is de meest voor de hand liggende mogelijkheid voor het majeure akkoord. Als je deze ladder met achtste noten stijgend speelt, zoals in afbeelding 4.2, dan ben je een achtste 'te vroeg' aan het eind van de maat.

Om de tonaliteit van Eb-majeur te benadrukken, zou je eigenlijk liever op de krachtige eerste tel van de volgende maat pas op deze afsluitende Eb willen uitkomen.

Dan moet je aan de majeure ladder een chromatische noot toevoegen. De best klinkende manier daarvoor is tussen de vijfde en zesde toon. Dan klinkt het meteen meer als jazzmuziek. De ladder die je zo krijgt heet de bebopladder. De bebopladder van Eb-majeur ziet er als volgt uit:

Afbeelding 4.3 bebopladder Eb-majeur

De tweede manier

De tweede manier is om het arpeggio te gebruiken bij het improviseren: Eb – G – Bb – D. Het arpeggio is ook uitgeschreven in afbeelding 4.3.

De derde manier

De chromatische basislick voor mineur ken je al. Deze lost via leidklanken op naar de terts. In majeure is er ook zo'n chromatische basislick. Deze lost op naar de kwint. De eerste noot is een leidklank naar de grote terts. Aansluitend lossen twee leidklanken naar beneden op naar de kwint. In de afbeelding zie je chromatische basislick voor CMaj7, EbMaj7 en DMaj7. Als je steeds de eerste vier noten speelt op je instrument en dan vooruit hoort wat de volgende noot zou moeten zijn, kom je bij de kwint uit.

Afbeelding 4.4 chromatische basislick voor C-majeur, Eb-majeur en D-majeur

Het leuke van het spelen van licks is dat je zo noten gebruikt die je niet zou spelen als je alleen in toonladders of arpeggio's zou denken. En dat zijn nou juist vaak de noten die het spannendst klinken en ervoor zorgen dat jouw improvisatie jazzy gaat klinken.

Op DMaj7 gelden dezelfde principes als op EbMaj7. Je moet het alleen nog even transponeren. De chromatische basislick voor D-majeur ken je al. De majeurladder en bebopladder bij DMaj7 zijn:

Afbeelding 4.5 arpeggio DMaj7, toonladder D majeure en bebopladder

OPDRACHTEN

OPDRACHT 4.1

Oefen de majeurladder en bebopladder van Eb. Speel beide ladders eerst over het hele bereik van je instrument. Probeer daarna met een begeleidingstrack muzikale zinnnetjes te spelen.

OPDRACHT 4.2

Oefen het arpeggio van EbMaj7. Speel eerst het arpeggio over het hele bereik van je instrument. Probeer daarna muzikale zinnnetjes te spelen.

OPDRACHT 4.3

Oefen de chromatische basislick voor Eb-majeur.

OPDRACHT 4.4

Oefen de drie manieren door elkaar heen voor EbMaj7: majeurladder, arpeggio en chromatische basislick. Probeer leuke melodietjes en muzikale motieven te verzinnen. Let op de samenhang van de motieven die je speelt.

OPDRACHT 4.5

Oefen het arpeggio van DMaj7. Speel eerst het arpeggio over het hele bereik van je instrument. Probeer daarna muzikale zinnnetjes te spelen.